

ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

กาญจนา พรหมลักษณ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา โดยจำแนกตามเพศและตำแหน่ง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนต่างกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน ได้มาโดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน(Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของครู หมายถึง ความรู้สึก ทศนคติ ของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การปฏิบัติตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหาร หมายถึง ทศนคติของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้ที่รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง กติกา กฎเกณฑ์ วิธีการบริหารจัดการที่ดี เหมาะสม และเป็นธรรม ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิกโดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่กระทำการตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม เป็นการยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์ เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

5. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยแรงจูงใจให้คนไทยมีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

บทนำ

ประเทศไทยมีความตื่นตัวสนใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างมาก โดยเฉพาะภายหลังจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 นอกจากนี้วิกฤตเศรษฐกิจก็มีส่วนทำให้ความสนใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลมีมากยิ่งขึ้น เป็นที่เชื่อกันว่าหากประเทศไทยมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงาน ภาคราชการ เอกชน และประชาชนแล้ว จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี และเกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยในปัจจุบันยังมีปัญหานานัปการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาไปสู่การมี ธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง เช่น วัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่ต้องการรักษาสถานภาพดั้งเดิม

การบริหารด้วยระบบ “ธรรมาภิบาล” นับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญยิ่งของทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือเอกชน ที่จะต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งในส่วน of ภาครัฐในช่วงประชาธิปไตยยุคใหม่นี้ ทุกหน่วยงานควรได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 3 ประการ ได้แก่ การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐให้มีความเสมอภาคเป็นธรรมและการกระจายอำนาจมากขึ้น และสุดท้าย ควรบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบพหุภาคี เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสได้ร่วมกำหนดนโยบายและตัดสินใจด้วย และประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องนำการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือ ธรรมาภิบาลเข้ามาใช้อย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, พ.ศ. 2542) ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของสังคมไทย ตั้งแต่ปี 2540 ได้ตอกย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องบูรณะและสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นใหม่ เพื่อสร้างสังคมที่มี เสถียรภาพที่มั่นคงและสันติ ตอบสนองความต้องการของรัฐที่เพิ่มขึ้น แก้ปัญหาประเทศที่สะสมมานานและสร้างศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐ โดยจะต้องปรับการบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพ รัฐบาลและระบบราชการต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะปรับระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมตามกระแสประชาธิปไตยและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ทันเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ

2. แนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา เน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม โดยละเลยผลกระทบที่มีต่อต้นทุนทางสังคม ซึ่งได้แก่ สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของชุมชนและครอบครัว

3. กระแสประชาธิปไตยและกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความคิด ความเชื่อของประชาชน ทำให้คนไทยจำเป็นต้องทบทวนทิศทางการพัฒนาประเทศ กำหนดบทบาทของภาครัฐในการฉีกกำลังกับภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อพัฒนาประเทศ

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้เริ่มปรับแนวความคิดการพัฒนาจากเดิมที่มีจุดมุ่งเน้นหลักเพียงอย่างเดียว คือ การพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง เศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเท่านั้น ไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา

5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ระบุเจตนารมณ์ของการร่างรัฐธรรมนูญไว้ชัดเจนว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น และในหมวดที่ 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยมีการระบุถึงสิทธิและเสรีภาพไว้ถึง 40 มาตรา (มาตรา 26 – 65) โดยในเรื่องสิทธิเสรีภาพนี้ รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับสิทธิตามที่กำหนดไว้ และรัฐจะงดเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นการแทรกแซงเสรีภาพของประชาชน ประชาชนจะใช้ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นความก้าวหน้าของการพัฒนามนุษย์ โดยจะปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์และเน้นหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

จากความจำเป็นดังกล่าว ทำให้รัฐบาลต้องหันมาให้ความสนใจประเด็นนี้อย่างจริงจัง โดยได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคมและประเทศ โดยรัฐบาลได้มีหนังสือ ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2540 ขอความร่วมมือจากมูลนิธิ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย ในการ ดำเนินการค้นคว้าวิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในการ แก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนถาวรโดยเร็วที่สุด และเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2542 คณะวิจัยได้จัดทำเอกสารข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้

มอบหมายให้สำนักงานข้าราชการพลเรือนจัดทำบันทึกเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542 เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดย นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าว เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2542 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และต่อมาภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้มีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นและประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องจาก มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 บัญญัติให้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการเพื่อให้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ขึ้นโดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก วันที่ 9 ตุลาคม 2546

อย่างไรก็ตาม การที่จะบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว มีแนวทางหรือเงื่อนไขที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึง (กระทรวงศึกษาธิการ, พ.ศ.2546 : หน้า 1 – 29) ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน การบริหารแนวใหม่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารและตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลมากกว่าสามัญสำนึก ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรวบรวม จัดระบบ และใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. วางแผนและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ การวางแผนมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารมีทิศทางในการบริหารตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาและนโยบายการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน และสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตาม

แผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งการดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างเต็มที่

3. ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ผู้บริหารมีอำนาจบริหารอย่างอิสระ ขณะเดียวกัน ก็รับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตนเองอย่างเต็มที่เช่นกัน ดังนั้น เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดเชิงกฎหมายและการตัดสินใจของตน ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง รวมทั้งควรมีที่ปรึกษาทางกฎหมายคอยให้คำแนะนำก่อนการตัดสินใจที่ตนเองขาดความมั่นใจ

4. การบริหารและการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคล การศึกษาเป็นบริการกิจการสาธารณะที่มีผู้เกี่ยวข้องและได้รับผลจากการบริการจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจมีความถูกต้องและก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการมากที่สุด ผู้บริหารควรดำเนินการโดยใช้องค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

5. จัดระบบบัญชีให้ครบถ้วน ถูกต้อง แม้ผู้บริหารจะมีอำนาจอิสระในการบริหารและตัดสินใจก็ตาม แต่อำนาจอิสระนั้นมิใช่เป็นไปโดยปราศจากการควบคุมตรวจสอบของทางราชการ โดยเฉพาะด้านการเงินซึ่งส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดิน จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาทั้งในช่วงก่อนใช้ ระหว่างใช้ และภายหลังการใช้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องจัดทำระบบบัญชีให้ครบถ้วนความถูกต้องตามระบบและระเบียบของทางราชการ เพื่อการบริหารของตนเป็นไปด้วยความโปร่งใสและสุจริต

“จากเหตุผลความจำเป็นและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดความรับผิดชอบ 6 โรงเรียนรวมจำนวนครู 232 คน ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มครูผู้ชาย และกลุ่มครูผู้หญิง ตลอดจนครูในตำแหน่งกลุ่มครูผู้ช่วย – ครู ค.ศ.1 กลุ่มครู ค.ศ.2 และกลุ่มครูที่สูงกว่า ค.ศ.2 มีความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ต่อไป”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นการนำหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ตามกรอบของพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 232 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนต่างกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน(อ้างอิงในภาวิดา ธาธาศรีสุทธิ, 2553, หน้า 172) ได้จำนวน 144 คน คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น มี 2 กลุ่ม ได้แก่
 1. เพศ
 - 1.1. เพศชาย
 - 1.2. เพศหญิง
 2. ตำแหน่ง
 - 2.1. ครูผู้ช่วย – ครู ค.ศ.1
 - 2.2. ครูค.ศ. 2

2.3. ครูที่มีตำแหน่งสูงกว่า ค.ศ. 2

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลัก
ธรรมาภิบาล 6 หลัก ดังนี้

- 2.1. หลักนิติธรรม
- 2.2. หลักคุณธรรม
- 2.3. หลักความโปร่งใส
- 2.4. หลักการมีส่วนร่วม
- 2.5. หลักความรับผิดชอบ
- 2.6. หลักความคุ้มค่า

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยจำแนกตามเพศและตำแหน่ง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนต่างกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน ได้มาโดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน(Krejcie and Morgan)และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็น มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 74 คน รองลงมาคือเพศชายจำนวน 26 คน ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้ช่วย – ครูค.ศ.1 มากที่สุด รองลงมาคือ ครูค.ศ.2 และครูที่สูงกว่า ค.ศ.2

2. ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบ

3. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นในด้านหลักนิติธรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และอันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักคุณธรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ส่งผลให้ครูเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องงานวิจัย กวี เจ็พมัต (2555) พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนา อิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับพีระพล ธาณิรัตน์(2555) สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของอำเภอปาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของอำเภอปาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของนัยนา เจริญผล (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นพบว่า ข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา มีจำรัส (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่ามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัย อภิปรายดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลัก ธรรมาภิ บาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้าน หลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้อง กับนโยบายของเขตและสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้บริหารมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ประเมินผลงานทางวิชาการของครูอย่างชัดเจนและมีการส่งเสริมข้าราชการครูเพื่อประเมินวิทยฐานะ ให้สูงขึ้น สอดคล้องกับพระสมุห์สนอง ยโสโก (จันท์ภักดี) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของ ผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านหลักนิติธรรม ผลการวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในหลักนิติธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพระปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (แจ่มแจ้ง) (พ.ศ.2554) ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ บาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้าน หลักนิติธรรม (ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงาน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรร มาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลัก คุณธรรม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร และมีความประพฤติที่ดีงาม ยึดถือเป็นแบบอย่างได้ สอดคล้องกับการศึกษา ของสามารถ อินตามูล (พ.ศ.2548: หน้า110) ที่ได้ทำการศึกษาการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5โดยพบว่าการใช้ธรร มาภิบาลในการบริหารตามหลักคุณธรรมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับโสภณ จันทวงศ์ ชยาภานต์ เรื่องสุวรรณ และจำเนียร พลหาญ (2555) การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร คณะครู และประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการเปิดเผยผลการประเมินการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะ มีการแจ้งนโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการการศึกษาเป็นที่รับทราบเข้าใจตรงกัน มีการจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหา บรรจุแต่งตั้ง ที่ชัดเจน โปร่งใส สอดคล้องกับพระบรมศรัทธา ปณณวชิโร (แจ่มแจ้ง) (พ.ศ.2554) จากการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ หลักความโปร่งใส (การสร้าง ความไว้วางใจของผู้บริหารต่อหน่วยงาน และครู ซึ่งสามารถตรวจสอบได้) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ และสอดคล้องกับโสภณ จันทวงศ์ ชยาภานต์ เรื่องสุวรรณ และจำเนียร พลหาญ (2555)การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร คณะครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านหลักความโปร่งใสโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการเปิดรับข้อเสนอแนะจากประชาชน ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเป็นกรรมการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน และผู้บริหารมีการจัดตั้ง คณะกรรมการประสานและพัฒนาเครือข่ายโรงเรียน สอดคล้องกับพระบรมศรัทธา ปณณวชิโร (แจ่มแจ้ง)(2554) ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า หลักการมีส่วนร่วม (การเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการบริหารงาน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ และสอดคล้องกับสามารถ อินตามูล (2548) เรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5 ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าในการบริหารโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการจัดทำสารสนเทศ แหล่งสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรทางการศึกษา มีการวางแผนมอบหมายผู้รับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน และมีการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่งเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับโสภณ จันทวงศ์ ชยากานต์ เรืองสุวรรณ และจำเนียร พลหาญ (2555)

การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร คณะครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านหลักความรับผิดชอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

และสอดคล้องกับ พระปรเมศวร์ ปญญาชีโร (แจ่มแจ้ง) (พ.ศ.2554) จากการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ผลวิจัย พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบ (ความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีมาตรการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า และสาธารณูปโภค มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ พระปรเมศวร์ ปญญาชีโร (แจ่มแจ้ง) (พ.ศ.2554) จากการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า หลักความคุ้มค่า (การบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ด้วยความประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อทุกข้อ ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนและผู้บริหารสถานศึกษามีการรณรงค์ให้บุคลากรใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้า อย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับการศึกษาของสามารถ อินตามูล(พ.ศ.2548:

หน้า114) ซึ่งได้ทำการศึกษาการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5 โดยพบว่าการใช้ธรรมาภิบาล ในการบริหารตามหลักความคุ้มค่าในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆมุ่งเน้นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับการศึกษาของเฉลิมชัย สมท่า (พ.ศ.2547: หน้า55) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 โดยจากการศึกษา พบว่าทั้งภาพรวมและรายข้อ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักความคุ้มค่าในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยรวม พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมองเห็นว่า ผู้บริหารได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน จึงทำให้ครูทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรวรรณ สุรินทร์(2552) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 2 พบว่าเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นส่วนใหญ่เหมือนกัน มีความสนใจ ความใส่ใจ การเห็นคุณค่าเจตคติ ความคาดหวัง ในตัวผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับพิชากรณ์ นาคเนียม (2556)การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการวิจัย โดย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนพบว่าบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและปฏิบัติงานอยู่ในขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งครู พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพิชญาภา จันทรศรี(2552)ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร สังกัดสถาบันการพลศึกษา การเปรียบเทียบความต้องการในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งอาจารย์ พบว่าทุกด้านได้แก่ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใสด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ไม่มีความแตกต่างกันขัดแย้งกับสมมติฐาน สอดคล้องกับพระมหาลา พิง อธิปญญ (เพ็ญภู)

(2554)บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม โดยรวมและพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ พิชากรณ์ นาคเนียม (2556)การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการวิจัย โดย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนพบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและปฏิบัติงานอยู่ในขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรปฏิบัติตนกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาค และมีการจัดโครงสร้างการบริหารและการพัฒนาโรงเรียนอย่างชัดเจน
2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรเสียสละเวลาและทรัพย์สินของตนเพื่อหน่วยงาน และมีการดำเนินการบริหารความขัดแย้งในโรงเรียนด้วยวิธีที่เหมาะสม
3. ด้านหลักความโปร่งใส มีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง สามารถชี้แจงเหตุผลและพร้อมรับการตรวจสอบ
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการสถานศึกษา
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรยอมรับผลงานที่สำเร็จหรือล้มเหลวของครูและนักเรียนเกิดจากการบริหารของตน
6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรมีการนำผลการประเมินตัวผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และมีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประชากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เป็นต้น
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมชัย สมท่า.(2547). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมัย ออดทน. (2551). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อนุชิต วรรณสุทธ์. (2546). ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีอาชีพในอนาคตสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสนาบ้านราชัญบุรีรัมย์.
- เฉลิม เทียงธรรม. (2550). พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
- ไพฑูรย์ ดอกบัว. (2550). พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี.
- ศักดิ์ศรี สนจิตร์. (2549). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสนาบ้านราชัญบุรีราชนครินทร์.
- ชนิดา อินตะปัญญา. (2547). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาธร ตันวิพงษ์ตระกูล. (2547). ความต้องการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูรย์ ธรรมขัดดุก. (2548). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบ

อิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมควร ทิพย์จันทร์. (2548). *การพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่ทา
จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

รัชณี เชียงชีระ. (2543). *คุณลักษณะทางจิตวิทยาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบ
อิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

สายพิน ภูผล. (2544). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้า
แบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

วรเชษฐ์ ค่วยเทศ. (2544). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
วิญญูชน.*

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). *การสร้างผู้นำทางจริยธรรม (Ethical
Leadership). กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ก.พ.*

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2544). *ได้ทำการวิจัยเอกสารเรื่อง ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. (พิมพ์
ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.*

สมบัติ โขจิตวานิช. (2544). *การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ ตาม
ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. รายงานการวิจัยสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี.*

สุวรรณ ทองคำ. (2545). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. รายงานการวิจัยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี.*